

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Відокремлений структурний підрозділ

«Любешівський технічний фаховий коледж

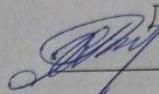
Луцького національного технічного університету»

Циклова методична комісія педагогічних працівників будівельного профілю

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор коледжу

Анатолій Хомич

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

НОРМУВАННЯ ПРАЦІ І КОШТОРИС

Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	19 Архітектура та будівництво
Спеціальність	192 Будівництво та цивільна інженерія
Освітньо-професійна програма	Опорядження будівель і споруд та будівельний дизайн

Любешів 2025 р.

ДАНІ ПРО ПОГОДЖЕННЯ

<p>Розглянуто та схвалено на засіданні робочої проектної групи (РПГ) освітньо-професійної програми «Опорядження будівель і споруд та будівельний дизайн»</p>	<p>Протокол від <u>01.09.2025 р</u> № <u>1</u></p> <p>Керівник РПГ <u>Данилік С.М.</u> (прізвище, ініціали)</p> <p style="text-align: center;"><u>(підпис)</u></p>
<p>Розглянуто та схвалено на засіданні випускної циклової (методичної) комісії педпрацівників будівельного профілю, будівництва та цивільної інженерії</p>	<p>Протокол від <u>01.09.2025 р</u> № <u>1</u></p> <p>Голова ВЦМК <u>Данилік С.М.</u> (прізвище, ініціали)</p> <p style="text-align: center;"><u>(підпис)</u></p>
<p>Розглянуто та схвалено на засіданні методичної ради</p>	<p>Протокол від <u>01.09.2025 р</u> № <u>1</u></p> <p>Голова МР <u>Данилік С.М.</u> (прізвище, ініціали)</p> <p style="text-align: center;"><u>(підпис)</u></p>

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	Нормування праці і кошторис
Розробник(и)	Оласюк Валентина Сергіївна, викладач вищої категорії E-mail: valjaolasyuk30@gmail.com http://www.ltklntu.org.ua/%d0%bd%d0%be%d1%80%d0%bc%d1%83%d0%b2%d0%b0%d0%bd%d0%bd%d1%8f-%d0%bf%d1%80%d0%b0%d1%86%d1%96-%d1%82%d0%b0-%d0%ba%d0%be%d1%88%d1%82%d0%be%d1%80%d0%b8%d1%81/
Семестр вивчення навчальної дисципліни	Для нормативного і скороченого терміну навчання - 7 тижнів протягом VIII-го семестру.
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг навчальної дисципліни становить 2 кредит ЄКТС, 60 годин, з яких 28годин становить контактна робота з викладачем (22 годин лекцій, 6 практичних занять), 32 години становить самостійна робота. Форма контролю – залік. Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання - 4 год. Курсовий проект (робота) (за наявності) – не передбачено.
Мова(и) викладання	Українською мовою
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна за освітньо-професійною програмою
Передумови для вивчення дисципліни	Необхідні знання з: «Конструкції будівель і споруд», «Матеріалознавство» «Технологія будівельного виробництва та захист споруд»
Додаткові умови	Для забезпечення вивчення таких дисциплін: «Економіка будівництва»,
Обмеження	Обмеження відсутні
3. Мета та завдання навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання дисципліни " Нормування праці і кошторис" вивчення студентами основних завдань нормування і ціноутворення в будівництві, та ознайомити студентів з основними розділами кошторисної документації</p>	
<p>Завдання курсу полягає в тому, що при вивченні дисципліни особлива увага звертається на забезпечення через систему ціноутворення в будівництві визначення вартості будівництва на всіх стадіях інвестування, підвищення ефективності капітальних вкладень, забезпечення економії фінансових та інших ресурсів, впровадження досягнень науки, техніки, передового вітчизняного і закордонного досвіду в будівельному виробництві, застосування нових матеріалів, виробів і конструкцій, організаційних заходів</p>	

4. Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач в результаті вивчення дисципліни

ІК. Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та виконувати практичні в галузі будівництва та цивільної інженерії, використовуючи основні теорії і методи фундаментальних та прикладних наук; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати проблеми, приймати обґрунтовані рішення, працювати в команді.

ЗК 05. Здатність демонструвати знання з фундаментальних дисциплін в предметній області будівництва та цивільної інженерії, в обсязі необхідному для засвоєння загально-професійних дисциплін.

ЗК 06. Здатність до письмової та усної сучасної комунікації українською та іноземною мовами під час навчання та подальшої діяльності, володіння фаховою термінологією.

ЗК 07. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, в тому числі використовуючи інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 09. Систематизація, закріплення та розширення теоретичних знань, їх застосування для вирішення комплексної науково-прикладної задачі в галузі будівництва та архітектури.

ЗК 11. Базові уявлення про науку управління, про вплив різних факторів на ефективність системи управління організацією. Здатність до вивчення та формування уявлень про професію, підвищення рівня професійної орієнтованості будівничих.

ФК 02. Знання класифікацію та основні властивості і галузь застосування будівельних матеріалів і виробів та конструкцій, умінь ефективно використовувати їх при проектуванні та зведенні об'єктів будівництва.

ФК 04. Знання інформаційних систем та програм і технологій у галузі будівництва та цивільної інженерії, застосування їх у практичній діяльності.

ФК 05. Знання технологічних процесів при зведенні, опорядженні, експлуатації, ремонті та реконструкції об'єктів будівництва та інженерних мереж з дотриманням вимог охорони праці та виробничої санітарії.

ФК 07. Здатність виконувати економічні розрахунки для вартості об'єктів будівництва.

5. Програмні результати навчання

РН 6. Використовувати різні джерела, в тому числі, сучасні інформаційні та комунікаційні технології, для ефективного пошуку, оброблення та аналізу інформації, спілкування на професійному та соціальному рівні.

РН 18. Складати та аналізувати елементи проектно-технологічної та кошторисно-договірної документації, виконувати техніко-економічне обґрунтування при проектуванні, будівництві, ремонті і експлуатації будівель, споруд та інженерних систем. Застосовувати математичні знання у процесі розв'язання загально математичних та професійних задач.

РН 20. Уміти працювати самостійно, планувати, аналізувати, контролювати, оцінювати власну роботу та роботу інших осіб.

6. Вимоги до знань і вмінь

В результаті вивчення дисципліни студент повинен знати:

- фінансове планування будівельних об'єктів
- економічну ефективність капітальних вкладень
- ціноутворення і кошторисну справу

- склад кошторисної документації будівельних об'єктів
- кошторисну вартість будівельних робіт.
- локальні і об'єктні кошториси

В результаті вивчення дисципліни студент повинен вміти:

- Підраховувати об'ємно-планувальні показники проектних рішень
- Готувати матеріали для складання кошторисів

7. Програма навчальної дисципліни

Вступ

Роль і значення дисципліни «Нормування праці і кошторис». Взаємозв'язок з іншими навчальними дисциплінами.

Стимулююча роль цін у виконанні робіт з реконструкції, технічного переоснащення і капітального ремонту.

Наукові основи та принципи технічного, тарифного та кошторисного нормування.

Природно-кліматичні та економіко-географічні фактори, що впливають на ціноутворення.

1. Основні завдання кошторисного нормування і ціноутворення в будівництві.

Завдання та загальні положення кошторисного нормування. Кошторисні норми та ціни. Поняття прямих витрат. Поняття накладних та супутніх витрат. Порядок розробки, узгодження та затвердження кошторисних нормативів.

Капітальні вкладення та їх структура.

Будівельні і монтажні роботи. Витрати на придбання устаткування і пристроїв, інструменту та виробничого інвентарю і меблів. Інші капітальні вкладення і затрати.

Система ціноутворення та її особливості (згідно з вимогами ДБН Д1.1.1.-2000).

2. Основи технічного нормування.

Мета та завдання технічного нормування. Виробничі норми часу, затрат праці та норми виробітку, взаємозв'язок між ними. Класифікація витрат робочого часу та витрат використання машинного часу, схеми його вивчення. Вивчення витрат робочого часу та шляхи їх скорочення. Нормаль будівельного процесу.

Види та мета проведення нормативних спостережень. Порядок проектування виробничих норм. Норма використання будівельних матеріалів. Запровадження запроєктованих норм та визначення рівня діючих. Перегляд діючих норм, розробки доповнень до них.

3. Основи тарифного нормування.

Вдосконалення форм та методів праці, напрямки та завдання наукової організації праці.

Організація будівельних бригад та ланок.

Тарифна система в будівництві, її складові. Тарифікація будівельних робіт та робітників.

Порядок присвоєння, підвищення та пониження розряду. Нормування та розрахунок штатів інженерно-технічних працівників і службовців, норми обслуговування і керованості, порядок їх використання.

4. Склад, зміст, порядок визначення вихідних даних для розробки кошторисів.

Збирання і вивчення даних для складання кошторисів, видача забудовником завдання на проектування. Методичні правила визначення та обчислення кошторисних обсягів робіт.

Проект організації будівництва, його значення при визначенні обсягів робіт та ціноутворенні.

Правила визначення обсягів робіт за конструктивними елементами.

Самоконтроль правильності визначення обсягів робіт.

Особливості визначення обсягів робіт при реконструкції та ремонті будівлі.

5. Кошторисні ціни на ресурси, які використовують у будівництві.

Кошторисні норми затрат праці і заробітної плати. Структура кошторисних цін на матеріали, виробу і конструкції. Кошторисні ціни на привезені матеріали. Кошторисні ціни на місцеві матеріали. Кошторисні ціни експлуатації будівельних машин. Вартість ремонту будівельних машин. Калькуляції транспортних витрат та кошторисної вартості будівельних матеріалів, форми калькуляцій.

6. Одиничні розцінки та прямі витрати.

Ресурсні елементні кошторисні норми, порядок їх розробки і використання. Поточні одиничні розцінки, визначення елементів прямих витрат. Особливості визначення прямих витрат при виконанні ремонтно-будівельних робіт.

Визначення витрат з експлуатації будівельних машин і механізмів, їх склад, структура та шляхи скорочення.

Укрупнені ресурсні кошторисні норми (УРКН), порядок їх використання.

7.Порядок визначення і використання накладних витрат.

Зміст та структура накладних витрат. Ознайомлення з переліком статей накладних витрат. Залежність накладних витрат від трудомісткості робіт. Визначення I блоку накладних витрат (заробітної плати робітників). Порядок визначення збору на обов'язкове соціальне страхування, пенсійне страхування та внесків до Державного фонду сприйняття зайнятості населення (ІБлок). Визначення решти статей накладних витрат (ІІБлок).

Особливості визначення накладних витрат при виконанні ремонтно-будівельних робіт та робіт, що виконуються господарським способом.

8.Кошторисна документація.

Види, форми кошторисів, порядок складання. Локальні кошториси та відомості ресурсів до них, порядок оформлення.

Безпосередні та супутні витрати.

Об'єктний кошторис. Кошторисна вартість устаткування, її складові. Визначення вартості виконаних БМР.

Визначення кошторисної вартості загально будівельних робіт. Оформлення кошторисної документації.

9.Договірна ціна та особливості її узгодження.

Сталі та динамічні договірні ціни.

Складові частини договірної ціни та ціни пропозиції. Безпосередні, супутні та додаткові витрати. Особливості узгодження заробітної плати в складі ціни пропозиції. Узгодження ціни матеріальних ресурсів. Кошторисні нормативи та усереднені показники витрат на будівництво тимчасових будівель і споруд, коштів на спорудження БМР, виконуваних у зимовий період. Прибуток підрядника, кошти на покриття ризику. Обов'язкові відрахування, збори, платежі. Особливості узгодження договірних цін та розрахунків за проведені роботи. Зведений кошторисний розрахунок, порядок його оформлення.

8. Тематичне планування навчальної дисципліни (структура дисципліни)

№ п/п	Назва розділу і теми	Всього (год.)
1	Вступ	2
2	Основні завдання кошторисного нормування і ціноутворення в будівництві.	6
3	Основи технічного нормування.	4
4	Основи тарифного нормування.	4
5	Склад, зміст порядок визначення вихідних даних для розробки кошторисів.	10
6	Кошторисні ціни на ресурси, які використовуються у будівництві.	6
7	Одиничні розцінки та прямі витрати.	6
8	Порядок визначення і використання накладних витрат.	6
9	Кошторисна документація.	8
10	Договірна ціна та особливості її узгодження.	8
	Всього	60

9. Критерії оцінки знань, умінь і навичок студентів

Контроль навчальної роботи здобувачів освіти і оцінювання здійснюються за 4-бальною (традиційною) шкалою:

Оцінка	Критерії оцінки
«2»	З допомогою викладача відтворює на рівні розпізнання окремі елементи навчального матеріалу та виконує зі значними труднощами окремі елементи практичних завдань. Під час відповіді і при виконанні практичних завдань допускається суттєвих помилок.
«3»	Без достатнього розуміння відтворює основний навчальний матеріал та виконує практичні завдання з епізодичною допомогою викладача. З помилками дає визначення основних понять. Може частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати і робити висновки. Користується окремими видами технічної і конструктивно-технологічної документації. При відповіді та виконанні практичних завдань допускається помилок. Які може частково виправити.
«4»	Володіє основним навчальним матеріалом в усній, письмовій і графічній формах та застосовує його при виконанні практичних завдань як в типових, так і в дещо ускладнених умовах. Дає визначення основних понять, аналізує, порівнює і систематизує інформацію та робить висновки. Його відповідь в цілому правильна, логічна і достатньо обгрунтована. Виконує практичні завдання з типовим алгоритмом з консультацією викладача. Усвідомлено користується довідковою інформацією. При відповіді та виконанні практичних завдань допускається несуттєвих помилок, які може виправити.
«5»	Володіє системними знаннями навчального матеріалу та ефективно їх застосовує для виконання практичних завдань, що передбачені навчальною програмою. Відповідь студента повна, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення. Вміє самостійно знаходити і користуватися джерелами інформації, оцінювати отриману інформацію. Встановлює причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки. Робить аргументовані висновки. Бездоганно виконує практичні завдання як звикористанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.

10. Рекомендована література

1. Оласюк В.С. Конспект лекцій «Нормування праці і кошторис», 2022р.- 117 с.
2. Оласюк В.С. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Нормування праці і кошторис», 2019р.- 14 с.
3. Оласюк В.С. Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з дисципліни «Нормування праці і кошторис», 2020р.- 36 с.
4. ДБН Д.1.1-1-2000 Правила визначення вартості будівництва. Практика формування взаємовідносин у будівництві в умовах однорівневої системи ціноутворення. – Введений 1.10.00 р. заміну ДБН IV-16-98. – К. :Інпроект, 2002. – 32 с.
5. Беловол В.В. Нормування праці та кошториси в будівництві. – Суми: ВВП «Мрія-1» ЛТД, 2000.
6. НМЦ. Ціноутворення в будівництві. Конспект лекцій. Ільницька Г.М.
7. ДБН Д.1.1-1-2000 Правила визначення вартості будівництва. Практика формування взаємовідносин у будівництві в умовах однорівневої системи ціноутворення. – Введений 1.10.00 р. заміну ДБН IV-16-98. – К. :Інпроект, 2002. – 32 с.
8. Держбуд України. Держкомстат України. Про затвердження форм первинних документів з обліку в будівництві : 558 наказ 416/299 від 29 грудня 2000 р. // Ціноутворення у будівництві. – 2001. – №1. – С. 64 – 65.